

Suomalaisten naisten tahdon- ja voimannäyte

Lotta Svärd 1921-1944

Lotta Svärd oli suomalaisten naisten vapaaehtoisjärjestö, joka perustettiin vuonna 1921 tukemaan suojeluskuntien tekemää maanpuolustustyötä. Järjestön tavoitteet olivat puhtaasti isänmaalliset. Alusta pitäen järjestön linja oli pysytellä puoluepolitiikan ulkopuolella.

Naiset toimivat vapaaehtoistyössä suojeluskuntien ja valkoisen armeijan tukena muonitus- ja sairaanhoitotehtävissä sekä vaatehuollossa jo 1917–1918. Suojeluskuntien naisosastojen järjestäytyminen omiksi järjestöikseen alkoi kesällä 1918. Valtakunnallinen Lotta Svärd -järjestö kirjattiin yhdistysrekisteriin 1920 ja sen säännöt vahvistettiin 12.9.1921.

Talvi- ja jatkosodan aikana (1939–1945) järjestön jäsenet, lotat, toimivat moninaisissa tehtävissä sotatoimialueella ja kotirintamalla. Talvisodan aikana sotatoimialueella työskenteli noin 25 000 lottaa ja jatkosodan aikana yli 90 000 lottaa. Palvelutehtävissä kuoli sotien aikana 287 lottaa, heistä 113 sotavammoihin.

Lotta Svärd -järjestöön kuului jatkosodan loppuvaiheessa vuonna 1944 yli 240 000 lottaa, joista noin viidennes oli pikkulottia (lottatyttöjä).

Lotta Svärd -merkin suunnitteli 1921 Eric Vasström. Siinä on hakaristi ja neljä heraldista ruusua. Hakaristi on vanha onnen ja nousevan auringon symboli, jota on käytetty jo rautakauden lopulta. Lottien ja Suomen ilmapvoimien käytössä ollut hakaristi ei liity 1930-luvulla Saksassa käyttöön otettuihin kansallissosialistien tunnuksiin. Suomalainen hakaristi on sininen, kun taas natsihakaristi on yleensä musta.

Paavo Korhonen, ISM

Yksityiskohtainen

Lotta Svärd -nimi juontuu J. L. Runebergin teoksesta "Vänrikki Stoolin tarinat". Lotta Svärd -runassa sotamies Svärd lähtee sotaan ja ottaa Lotta-vaimonsa mukaan. Sotamies kaatuu, mutta urhea Lotta jää rintamalle pitämään kanttiinia ja huolehtimaan haavoittuneista sotilaista.

Albert Edelfelt teki kuvitusta Vänrikki Stoolin tarinoihin 1890-luvulla. Toisinnot kuvituksesta löysivät tiensä monen kodin seinälle.

Lotta Svärd -järjestön 10-vuotisjuhla Helsingissä vuonna 1931.

Suojeluskuntien tukena

Lotta Svärd-järjestö perustettiin tukemaan suojeluskuntia. Sääntöjen mukaan Lotta Svärd -yhdistyksen tarkoituksena oli "avustaa maan suojeluskuntia terveydenhoidolla, ruuanlaitolla, varustuksia valmistamalla, varoja hankkimalla sekä muilla suojeluskuntien toimintaa edistävillä keinoilla". Malli toiminnan organisointiin saatiin suojeluskunnilta. Suomi jaettiin suojeluskuntapiiriin mukaan lottapiireihin. Lukuisille paikkakunnille perustettiin järjestön paikallisosasto.

Lotta Svärd ja suojeluskunnat toimivat läheisessä yhteistyössä niin rauhan kuin sotienkin aikana. Talvi- ja jatkosodan aikana lotat vapauttivat noin satatuhatta miestä rintamalle korvaamalla miehet sellaisissa maanpuolustuksen tehtävissä, joissa ei tarvittu tai käytetty aseita.

Lotat tukivat suojeluskuntia ja rintamamihiä myös henkisen kulttuurin alueella. He järjestivät ohjelmaa suojeluskuntien juhliin sekä sodan aikana myös rintamamiesten viihdetilaisuuksiin.

Suojeluskunta- ja Lotta Svärd -järjestöjen merkitys vapaan ja itsenäisen Suomen synnylle on merkittävä.

Suojeluskuntia muodostettiin 1910-luvulla varjelemaan yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Suojeluskunnat määrättiin tammikuussa 1918 hallituksen virallisiksi joukoiksi. Itsenäisen Suomen puolustusvoimat sai alkunsa.

Lotat muonittivat tammikuussa sauria joukkaja. Kuva 1930-luvulta.

Uuden vuoden 1943 vastaanottoa rintamakorsussa.

Suojeluskuntalaisten taisteluharjoituksen muonitusta Aitolahdessa 1933.

Kuntoilua ja kulttuuria

Lotta Svärd oli suojeluskuntajärjestön ohella merkittävä kasvatus- ja kulttuuriyhteisö. Lotta Svärd järjesti rauhan aikana jäsenilleen harrastus- ja kurssitoimintaa. Juhlia ja leirejä sekä viihde- ja liikuntatapahtumia järjestettiin paikallisyhdistyksissä kautta maan.

Lotta Svärd -järjestö kannusti jäseniään liikuntaharrastusten pariin. Lottapiirit ja paikallisosastot perustivat jo 1920-luvulla voimisteluseuroja. Voimistelu oli yksi suosituimpia liikuntalajeja. Lotille luotiin vuonna 1924 hiihto- ja kävelymerkkijärjestelmä.

Musiikki, erityisesti kuorolaulu oli osa lottien harrastustoimintaa. Lotta-kuorot sekä lottien ja suojeluskuntalaisten yhteiskuorot viihdyttivät yleisöä järjestöjen omissa tapahtumissa. Kuorot esiintyivät myös paikkakuntien muissa tapahtumissa.

"Sielunelämämme on sidottu ruumiiseemme lujin sitein. Mitä parempi ruumiimme terveys on, sitä voimakkaampi on sielun, s.o. henkisen elämämme toimintakyky. Voimistelemalla harjoitamme ruumiimme kestävyyttä. Sydän, keuhkot, verenkierto voimistuvat. Hyvä ryhti, joka ennen kaikkea voimistelijalle on tunnusomaista, pitää ruumista sisuselimille sopivassa asennossa. Ja kuinka suuri onkaan voimistelun merkitys hermoillemme!"

Opettaja Hilda Tervonen,
Lotta Svärd -lehti 1929.

Tampereen lottakuoro vuonna 1933.

Lottavoimistelijoita, Helsinki 1934.

Hiihto oli lottien luonteva kuntailu- ja kilpailulaji, Nokia 1925.

90 VUOTTA

Pikkulotat

Pikkulotat olivat 8–16-vuotiaita tyttöjä, joiden toiminta Lotta Svärd -järjestössä oli verrattavissa tämän päivän partiotoimintaan. Pikkulotat harjoittelivat tärkeitä taitoja kuten ensiapua, muonitusta ja vaatehuoltoa. Toiminnan pääpaino oli kuitenkin lasten ja nuorten isänmaallisessa kasvattamisessa hyvän harrastuksen parissa.

Sotavuosina monet pikkulotat joutuivat nuoresta iästään huolimatta vaativiin tehtäviin. Pikkulotat työskentelivät muun muassa sairaaloissa ja kanttiineissa, auttoivat varusjaoston lottia ja avustivat toimistotehtävissä. Töiden vaativuus oli syynä siihen, että pikkulottia alettiin vuonna 1943 kutsua lottatyttöiksi.

Pikkulotat ja lottatyötöt vapauttivat monta varsinaista lottaa kotirintamalta sotatoimialueen tehtäviin.

Pikkulottien ampielutalkoot 1930-luvulla.

Pikkulottia tiskoamassa...

... ja perunoita kuorimassa

Pikkulotat kantoivat lottapuvussaan heraldista ruusua. Tunnus symboloi urheutta.

Pikkulotta Mirja.

Syväntien Lottamuseo

Arjo Jähne, ISMI

Runo isille siellä jossakin.

Ihän on siellä
lasten lilla
On tervettä, mieli,
kun viimiksi on.

Näin evät harrastat
rakkaat armaat
teillä tulla tulot
teit, muutat maahan.

Vuorokausi kukaan väkivi ei nähty?
Mikästä välttää ihana nähty?
Näin kumokkaan
kannat, kellen.

Irja Pajar.

18 vuotta Irja Pajar toimittas isille ruusua isien
«Kun tulin, isäni, isäni on kaveri», isällä,
miksi, ei enää.

Kaksitoistavuotiaan Irja Pajarin runo kenraali-isälleen.
Julkaistu Lotta Svärd -lehdessä nro 1/1942

Lääkintää ja sairaanhoitoa

Sota-aikana lottia työskenteli sota- ja kenttäsairaaloissa. Rintaman lähellä lotat joutuivat jatkuvasti kohtaamaan vaikeasti haavoittuneita ja kuolevia sotilaita. Raskaimman henkisen taakan kantoivat kaatuneiden evakointikeskuksissa työskennelleet lotat.

Hoitotoimenpiteiden lisäksi lääkitälotat syöttivät haavoittuneita potilaita ja auttoivat heitä jokapäiväisissä toimissa. Lotat kirjoittivat kirjeitä vammautuneiden sotilaiden puolesta. Lottia toimi myös kenttäapteekeissa ja laboratorioissa.

Lotat auttoivat haavoittuneiden kuljetuksissa rintamalta sairaaloihin. He avustivat myös toipilaiden kuljetuksissa parantoloihin. Lottia toimi hoitajina tilapäisissä toipilaiden hoitopaikoissa, joita oli järjestetty muun muassa kouluihin.

Rintamalla tärkeää työtä tehneet hevoset tarvitsivat myös auttajansa. Eläinlääkitälotat koulutettiin huolehtimaan hevosten hoidosta.

Lääkitälotan
kurssimerkki

Sairaanhoito-
apulainen

Eläinlääkinnän
kurssimerkki

Lääkitälottien sidontaharjoitusta.

Lääkitälottien koulutusta Tampereella.

Lutikkatalokot kenttäsairaalassa.

Vaativaa lottatyötä vaikeissa olosuhteissa sotasairaalassa.

90 VUOTTA

Kotipitäjän multiin

Suomi oli ainoa maa, joka toisen maailmansodan aikana toimitti sodassa kaatuneet sankarivainajat kotipitäjien hautausmaihin siunattaviksi. Muissa maissa vainajat haudattiin rintaman lähellä oleviin kenttähautausmaihin.

Kaatuneet koottiin rintaman lähialueelle perustettuihin kaatuneiden Evakuointikeskuksiin. Evakuointikeskuksissa lotat toimivat yhdessä sotilaiden ja sotilaspastoreiden kanssa. Viimeisen palveluksen kaatuneille sotilaille tekivät usein lotat. Lotat pesivät, pukivat, peittivät vainajan haavat ja sulkiivat arkun. Jos ruumis oli pahoin silpoutunut, arkun kanteen kiinnitettiin ohje: "Ei saa avata". Suruviestin kotiin vei paikkakunnan pappi.

Lotat myös puhdistivat ja pakkasivat vainajien henkilökohtaisen omaisuuden kotiin lähetettäväksi sekä tekivät tarvittavat ilmoitukset seurakunnille ja esikuntiin.

Eino Louheksen kokoelma, TSAM

"Eräs lotistamme sai pestäväksi ruumiin, jonka hän tunnisti omaksi aviomieheksensä. Tieto miehen kaatumisesta ei ollut vielä tavoittanut vaimoa. Viimeiseen palvelukseen eivät voimat riittäneet, vaan lottaystävänä oli tultava avuksi."

Lähde: www.yhteisraamattokirja.fi

Lotat lauloivat virren, kun kaatuneiden arkkuja lähdettiin viemään kotipaikkakunnille; Antrea 1941.

TSAM:n kokoelma

Sankarivainajan omaisille luovutettu sururisti.

90 VUOTTA

”Armeija marssii vatsallaan”

Joukkojen muonitus eli ateriahuolto oli lottien laajin tehtäväalue. Rauhan aikana lotat muonittivat suojeluskuntalaisten harjoituksia, juhlia ja muita suuria tapahtumia. Talvisodan syttymistä edelsivät laajat linnoitustyömaat ja armeijan ylimääräiset kertausharjoitukset, jolloin satoja lottia lähetettiin muonitustöihin. Rauhan aikana hankitulla kokemuksella oli suuri merkitys talvi- ja jatkosodan muonituksen onnistumiselle.

Rintamalla lotat muonittivat sotilaita sekä kenttä- ja sotasairaaloiden potilaita. Taisteluiden tuntumassa muonituslotat oppivat selviytymään lähes mahdottomissa oloissa. Keittäminen taivasalla ilman kunnollisia välineitä ja vähillä ruokatarvikkeilla sujui, kun oli pakko. Rintaman läheisyydessä työskentely oli myös hengenvaarallista.

Rintamaoloissa sotilaiden tärkeitä virkistytymispaikkoja olivat lottien ylläpitämät kanttiinit.

Kotirintamalla lotat ja pikkulotat leipoivat jopa 100 000 leipää päivässä lähetettäväksi rintamalle. Näihin talkoisiin osallistuivat myös monet ne naiset, jotka eivät kuuluneet lottajärjestöön.

Lottien tehtäviin kuului myös huolehtiminen naisista, lapsista ja vanhuksista, jotka joutuivat lähtemään evakkoon kotiseudultaan Karjalasta.

Kanttiinilotta

Muonituslotta

Lottakanttiini rintamalla kuorma-auton lavalla.

Syväntoimii Lottamuseo

Lottakanttiini Rautjärvellä 1941.

Lottakanttiini Terijoella 1939.

Syväntoimii Lottamuseo

Lotta-tunnuksella varustettu kahvikuppi tai muki on monessa kodissa arvokkaana muistona lottien toiminnasta.

TS/Ma
Kokkoinen

Muonitusta maastossa.

Syväntoimii Lottamuseo

90 VUOTTA

Varusteita ja vaatteita sotilaille

Varus- ja keräysjaoston lotat huolehtivat 1920 ja 30-luvulla sekä lottien että suojeluskunnan varusteiden valmistamisesta ja huollosta. Toiminnan tueksi lotat järjestivät arpajaisia, iltamia, ompeluiltoja ja myyjäisiä. Varusteiden hankkimiseksi toimeenpantiin keräyksiä.

Lotta Svärdin varusvarastot olivat sotien aikana erittäin tarpeellisia. Lotat valmistivat tuhansia paitoja, alushousuja, kaulaliinoja, lapasia, sukkaa, patjanpäällisiä ja tyynyliinoja rintamalle toimitettaviksi. Lottien lähettämät lahjapaketit "tuntemattomalle sotilaille" ilahduttivat tuhansia suomalaisia sotilaita rintamalla. Lotat ja muut kotirintaman naiset tekivät loimia ja huopia sotahevosiä varten.

Arkinen varushuolto oli varusteiden pesua ja paikkausta. Lotat toimivat isoissa vaatekorjaamoissa, pesuloissa ja kenttäsaaraloissa. Rintaman läheisyydessä pyykki jouduttiin usein pesemään ulkona ja jopa huuhtelemaan avannossa. Ruotsin valtio lahjoitti Suomen lotille kaksi pesula-ambulanssia vuonna 1940.

Varuslotta

Tallukoiden tekoa talkoilla.

Sidetarpeiden tekoa kenttä- ja sotasaaraloihin.

Pyykinpesua kenttäoloissa sota-aikana.

Parin varuslottien ompelima.

Lottien Rajatoimiston varusvarasto Viipurissa.

90 VUOTTA

Monipuolista toimintaa isänmaan hyväksi

Sodan uhka ja sotatilanne vaativat lottia kouluttautumaan erilaisiin tehtäviin. Lotat toteuttivat ne tehtävät, jotka heille annettiin. Mottona oli: "Ei pidä kysyä, missä työtäsi teet, vaan miten sen teet".

Kanslioissa hoidettiin evakkojen, sotasairaaloiden, muonitusten ja kanttiinien "paperisota", organisoitiin elintarvike- ja vaatekeräyksiä, pidettiin kirjaa lottien toiminnasta ja kuntoilusuorituksista sekä kirjoitettiin kulkulupia, komennustodistuksia ja matkalippuja. Lotat toimivat apuna postin käsittelyssä.

Lotat vastasivat ilmavalvonnasta kallioilla, katoilla ja ilmavalvontatorneissa. Rannikolla lotat tähytivät merelle ja ilmaan kallioilta, torneista ja majakoista. Sodan lopulla lotat hoitivat ilmavalvontaa valonheittimillä, joita käytettiin asutuskeskusten ilmatorjunnan tukena.

Lotat hoitivat sota-ajan puhelinkeskusja ja toimivat radiosähköttäjinä. Lisäksi heitä tarvittiin moniin muihin viestintätehtäviin. Myös säähavainnointi oli sodan aikana hyvin tärkeää: havaintoja tehtiin jatkuvasti eri puolilla valtakuntaa, varsinkin lentokentillä. Lotat olivat tässäkin mukana.

Syvämmän Lottamuseo

Toimistolotat työssä.

ISAM

Viestilottia Tampereen teknillisen opiston kellarissa 1939.

Ilmavalvontalotta

Radiolotta

Toimistolotta

ISAM

Lotat Sylvi Mattila ja Helena Rauhalahi Kuhmalahden Jylhämiden ilmavalvontatornissa.

Valonheittiniottia työssään.

Syvämmän Lottamuseo

Perintö yli sukupolvien

Lotta Svärd -järjestö lakkautettiin marraskuussa 1944 jatkosodan rauhansopimuksen ehtojen mukaisesti. Kuukautta aiemmin oli Lotta Svärd perustanut Suomen Naisten Huoltosäätiön avustamaan mm rintamalottina toimineita naisia. Ennen järjestön lakkauttamista paikallisyhdistykset lahjoittivat ison osan varoistaan huoltosäätiölle.

Säätiö perusti Työmaahuolto Oy:n, joka muonitti maan suuria jälleensrakennustyömaita. Tytäryhtiöitä olivat mm. tukkuliike Suuros Oy sekä Ruova Oy Tampereella. Fazerin ostettua Työmaahuolto Oy:n siitä muodostui Fazer Catering (nyk. Amica).

Sotien jälkeen Huoltosäätiö ylläpiti toipilas- ja lepokoteja eri puolilla Suomea sekä Helsingissä lasten päiväkotia. Sotainvalidi- ja veteraanijärjestöt ovat saaneet säätiöltä tukea kuntoutukseen.

Vuonna 2004 säätiö muutti nimensä Lotta Svärd Säätiöksi. Säätiö huoltaa ja avustaa sodan tai muun kriisin seurauksista kärsiviä henkilöitä sekä vaalii lottaperinteitä. Säätiö rakennutti Tuusulaan entisen lottaopiston paikalle rakennuksen, jossa vuonna 1996 avattiin Syvärannan Lottamuseo. Perinteitä vaalitaan myös lottaperinneyhdistyksissä, joissa on mukana myös nuorempien polvien edustajia.

Joukkojen muonitukseen harjaantuneet lotat olivat valmiita sotien jälkeen suurien työmaiden muonitukseen. Lottien perustama Työmaahuolto järjesti myös Helsingin olympialaisten muonituksen vuonna 1952.

Lotat suurtaapahtuman muonittajina.

Sorjan toipilaskoti Sastamalan Karkun kylässä 2011. Suomen Naisten Huoltosäätiö ylläpiti Sorjassa 1945–1952 toipilaskotia mm. tuberkuloosia sairastaville lotille. Nykyisin Tampereen Kesäsiirtolayhdistys järjestää Sorjassa lasten kesäleirejä.

90 VUOTTA

LOTTA SVÄRD SÄÄTIÖ

LOTTA SVÄRD

”Lotta Svärdin”
Kultaiset sanat

- Jumalan pelko olkoon elämäsi suurin voima!*
- Opi rakastamaan maatasi ja kansaasi!*
- Aseta korkealle lotta-ihanteesi. Vain oikeamielisenä, puhtaana ja raittiina voit olla oikea lotta!*
- Vaadi aina ensin itseltäsi!*
- Ole hyvä!*
- Ole uskollinen vähäisimmässäkin!*
- Muista vastoinkäymisten kohdatessa päämäärämme suuruus!*
- Kunnioita ja auta lotta-sisariasi heidän työssänsä, siten vahvistuu yhteistunto!*
- Muista menneiden sukupolvien työ. Kunnioita vanhuksia, he ovat tehneet enemmän kuin me!*
- Ole vaatimaton esiintymisessäsi ja puuussasi!*
- Alistu itsekuriin, siten korostat järjestökuria!*
- Lotta, muista edustavasi suurta, isänmaallista järjestöä. Varo tekemästä mitään, mikä sitä vahingoittaa tahi sen mainetta loukkaa!*

Tuhansia tarinoita - tässä niistä muutama

"Minä lupaan kunniasanallani, että rehellisesti ja omantunnontarkasti avustan Suojeluskuntaa sen puolustaessa uskontoa, kotia ja isänmaata ja täytän minulle uskotut maanpuolustustehtävät noudattaen Lotta Svärd -järjestön sääntöjä."

EIRA LAALAHTI
toimistotehtävistä rintamalle

Lottalupauksen annoin 17-vuotiaana Tampereen tuomiokirkossa 1938. Seuravana vuonna kävin lottien lääkintäkurssin. Talvisodan aikana toimin Tampereella Kaatuneitten jäämistötoimistossa. Jatkosodan aikana olin ensin toimistotehtävissä lentovarikolla Härmälässä, jonka jälkeen sain komennuksen Kaatuneiden evakuoitkeskukseen, joka rintaman edetessä siirtyi Parikkalasta Rautjärvelle, Antreaan ja Viipurin maalaiskuntaan. Rintamapalveluksen jälkeen osallistuin Tampereella lottana evakkojen huoltoon.

AILA IISALO
toimenlottana rintamalla

Liityin lottajärjestöön 1939. Talvisodan alkoi ollessani 17-vuotias. Sain pikakoulutuksen ilmavalvontatehtäviin ja komennuksen ilmavalvontaan Pyykin näkötornille. Talvisodan jälkeen hoidin kanslia-apulaisena siirtoväen korvausasioita Sotilaspiirissä ja Suojeluskunnassa. Lottalupaukseni annoin 1940, jota ennen olin jo suorittanut lottien kansliakurssin. Jatkosodan aikana toimin Punaisen Ristin kenttäsairaalan kirurgisessa ryhmässä mm. Punkaharjulla, Parikkalassa, Äyräpäässä ja Kiestingissä sekä kenttäsairaalassa Äänislinnassa ja Karhumäessä. Kotiuttamispäiväni oli vasta 4. joulukuuta 1944, viisi vuotta Talvisodan alkamisen jälkeen.

MAJ-LIS MÄKINEN
rajatoimiston lottana

Talvisodan aikana osallistuin pikkulottana Hämeenkyrössä muonituksiin suojeluskuntatalolla ja evakkojen huoltoon sekä ohjasin pikkulottien kerhoa. Lottalupauksen annoin 1941. Keväällä 1941 ollessani 18-vuotias sain komennuksen Lottien Rajatoimistoon Virolahdelle Salpalinja työmaan kansliaan. Koko Jatkosodan ajan toimin kanslialottana ja yhteyslottan apulaisena Karjalan Kannaksella ja Aunuksessa aina Syvärillä asti. Syväriltä tuli sekä lotille että rintamajoukoille kesällä 1944 kiire pois.

Sisko Olin

Marjku Roukolampi

Marjku Roukolampi

Tuhansia tarinoita -tässä niistä muutama

"Minä lupaan kunniasanallani, että rehellisesti ja omantunnontarkasti avustan Suojeluskuntaa sen puolustaessa uskontoa, kotia ja isänmaata ja täytän minulle uskotut maanpuolustustehtävät noudattaen Lotta Svärd -järjestön sääntöjä."

Marja Juntura os. Lahtinen

MARJA JUNTURA

lottana sotasairaalassa

Annoin lottalupauksen 1938. Talvisodan alla vuonna 1939 suoritin puolivuotisen toimenlottakurssin Viipurin sotasairaalassa. Talvisodan jälkeen jatkoin sairaanhoidon opintoja Oulussa ja toimin siellä sotasairaalassa. Vuonna 1944 sain komennuksen Poriin, jossa toimin sairaanhoitajana sotasairaalassa.

HELMI LAHTINEN

kotirintaman lottana

Kävin kesällä 1940 kaksiviikkoisen lottakurssin Kangasalla, jossa annoin lottalupaukseni. Osallistuin sotien aikana lottatehtäviin kotiseudullani Kuhmalahdella sen, minkä koulunkäynniltä ja kotitalan töiltä ehdin. Veljemme kaaduttua talvisodassa meidän sisarusien vastuu kotitalan töistä lisääntyi.

MAJ-LIISA PAAVOLAINEN

lottakanttiinissa Kiestingin suunnalla

Kävin lottien muonituskurssin 17-vuotiaana Tampereella 1934 ja heti sen jälkeen annoin lottalupauksen. 1930-luvulla toimin muonituslottana suojeluskuntaharjoituksissa sekä YH:n ja talvisodan aikana Tampereella. Kesällä 1941 sain komennuksen Kuusamon Rajatoimistoon ja sieltä Kurkijärvelle saksalaisten kenttäsairaalan kanttiinin ja myöhemmin Kiestinkiin suomalaisten keskuskaanttiinin. Sitten ilmoitauduin johtamaan kaanttiinia etulinjan läheisyydessä. Elämä kaanttiinissa oli levotonta, sillä suomalaisten tykistö ampui yli ja taistelulinjat olivat lähellä. Katosta tärinästä vuoteeseen valuva hiekka valvotti öisin. Ennen sodan loppua palasin kotiin hoitamaan lähisukulaiseni orvoiksi jääneitä lapsia.

ANNELI PERKOLA

pikkulotta

Kun kotikunnassani Viipulissa käynnistettiin pikkulottatoiminta jatkosodan alettua 1941, liityin heti mukaan. Meitä oli parikymmentä 8-16-vuotiasta tyttöä, kaikilla kodin perintönä myönteinen asenne vapaachoista maanpuolustustyötä kohtaan. Autoimme aikuisia lottia etenkin evakuoitujen muonituksessa. Meitä koulutettiin yhteiskunnallisissa asioissa. Aatteellinen toimintamme toteutui kunniaavartiossa sankarihautajaisissa. Lotta Svärd -järjestön lakkauttaminen syksyllä 1944 jäi mieleeni. Lotat itkivät, suojeluskuntalaiset pyyhkivät silmiään. Me lapset olimme vakavia, ehkäpä ymmälläkin.

Marjku Rouholampi

Marjku Rouholampi

Marjku Rouholampi